

Тихомиров Д. О.,
докторант докторантури та ад'юнктури
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

КЛАСИФІКАЦІЯ НАПРЯМКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ

На сучасному етапі, коли проглядається тісний взаємозв'язок та взаємозалежність між державним розвитком та розвитком громадянського суспільства, забезпечення національної безпеки не можна розглядати як напрямок діяльності, що притаманна лише державі, водночас вона є функцією (певною мірою обов'язком, а також правом) кожного члена суспільства і, відповідно, кожен з них є суб'єктом її забезпечення. Звичайно, держава займає окреме місце в безпековій системі, оскільки, по-перше, реалізуючи свої безпосередні функції (у вузькому значенні обов'язки), володіє відповідним статусом – сукупністю, обов'язків, та, по-друге, відповідними можливостями (правами), що надають достатньо широкі управлінські та регулятивні можливості в цій сфері. Тому серед пріоритетних напрямків сучасних наукових досліджень повинні актуалізуватися питання концептуального визначення місця сучасної держави та громадянського суспільства в системі забезпечення національної безпеки, а також балансу інтересів особистості, суспільства і держави в безпековій сфері.

Забезпечення безпеки з позиції її розуміння як системної категорії дозволяє визначити її: 1) як складний, комплексний вид діяльності, що висуває певні вимоги до його структурної характеристики у взаємозв'язку з парними категоріями «структура» та «елементи» та із використанням таких загальноприйнятих нормативних конструкцій як «напрямки», «шляхи», «механізм»; 2) у контексті протидії окремих елементів нормативно-визначним загрозам, існуючим у сфері діяльності.

Закон України «Про національну безпеку», «Стратегія національної безпеки» затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015, інші системні законодавчі акти закріплюють саме такий підхід. При цьому загрози розглядаються як певні чинники, що є факторами-причинами для виокремлення відповідних напрямків діяльності щодо забезпечення безпеки. Тому забезпечення безпеки слід розглядати у діалектичному взаємозв'язку із загрозами.

Забезпечення національної безпеки класифікують за:

– сферами суспільного (державного) життя: забезпечення національної безпеки в економічній, політичній, воєнній та інших сферах;

– об'єктами національної безпеки: суверенітету, території, національної грошової одиниці, незалежності національної влади та інших;

– за основними спрямуваннями діяльності стосовно забезпечення національної безпеки: діяльність, що спрямована на нормальне (безпечне) існування України (позитивний аспект) та діяльність щодо попередження та подолання загроз (небезпек національній безпеці (негативний аспект));

– за формами забезпечення національної безпеки: безпосереднє створення умов для безпечного існування соціуму в різних сферах суспільного життя; управління безпосереднім безпечним існуванням України; регулювання безпосереднього безпечного існування України та інші;

– за територіальними межами забезпечення національної безпеки: міжнародна діяльність; загальнонаціональна діяльність; локальна (місцева) діяльність;

– за суб'єктами забезпечення національної безпеки: національна діяльність та ненаціональна діяльність, які у свою чергу можуть поділятися на діяльність органів держави (загальної, спеціальної компетенції та такі, що мають виключні повноваження, а також діяльність державних підприємств та установ, або діяльність різних інститутів громадянського суспільства – територіальних громад та їх органів, політичних партій, фондів, громадських об'єднань, соціальних мереж, незалежних ЗМІ, тощо).

Така класифікація забезпечення безпеки не є остаточною та абсолютно визначеною, однак, може мати як науково-методичне так і практико-прикладне значення у зв'язку з розробкою та реалізацією національної політики забезпечення безпеки загалом, та у контексті декларованих реформ органів влади зокрема.